

Yhteenvedo vuodelle 2023 arviointikertomuksesta aiheutuneista toimenpiteistä

Tässä yhteenvedossa on vastaukset arviointikertomuksen tiivistelmäkohtiin (kohdat 1–14) sekä johtopäätöksiin ja suosituksiin.

Toimialojen vastaukset on kirjoitettu ao. kohtien jälkeen. Yhteenvedon lopussa ovat tavoitekohtaiset sitoviin tavoitteisiin annetut selvitykset.

Arviointikertomuksen tiivistelmän huomioihin sekä johtopäätöksiin ja suosituksiin esitetään annettavaksi seuraavat selvitykset

Tarkastuslautakunta:

1. Kaupunki asetti 41 tavoitetta vuodelle 2023. Näistä 83 prosenttia raportoitiin kokonaan tai osittain toteutuneeksi. Toteutumatta jäi muun muassa koulukiusaamiseen vähentämiseen, opiskelijoiden hyvinvoinnin tilaan, lukutaidon kehittämiseen sekä työttömyyden vähentämiseen liittyviä tavoitteita. Näitä tavoitteita jäi kokonaan toteutumatta myös vuonna 2022. Konserniyhteisöille asetetut tavoitteet toteutuivat kokonaisuutena paremmin kuin vuotta aiemmin.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 1 sekä johtopäätöksiin s. 14, 17 ja 20 ja suosituksiin s. 17 (sitovien tavoitteiden tavoitekohtaiset selvitykset lopussa kohdassa sitovat tavoitteet):

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että tulevaisuudessa panostetaan raportoinnin täsmällisyyteen ja mittareiden ajantasaisuuteen. Yhtenä haasteena on se, että kouluterveyskysely toteutetaan vain joka toinen vuosi, kuten myös monet muut kaupungin kyselyt. Kouluterveyskyselyllä on kuitenkin pitkät perinteet, ja se toimii edelleen keskeisenä työkaluna. Herää kysymyksen siitä, onko 79 strategista tavoitetta liian paljon.

Hyvinvoinnin mittaaminen muilla kuin kouluterveyskyselyillä saattaa olla haastava, ja sopivien mittareiden kehittäminen vaatisi henkilöstöresurssia, jotta hyvinvointitiedonkeruuta voisi johdonmukaisesti kehittää. Lapsilta ja nuorilta kerättävän hyvinvointitiedon keräämisessä tulee myös huomioida eettiset näkökulmat, jotta tiedon kerääminen on turvallista, oikeudenmukaista ja kunnioittava osallistujille. Lisäksi mittareiden sovittaminen lukuvuoden aikatauluihin on hankalaa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Toimialan selvitys on tavoitekohtaisesti kohdassa sitovat tavoitteet.

Kaupunkiympäristön toimiala:

Vuonna 2023 valtuuston asettamista 41 sitovasta tavoitteesta 12 oli vastuutettu ensisijaisesti kaupunkiympäristön toimialalle. Tavoitteiden tilinpäätösraportoinnin mukaan näistä 2 toteutui täysin, 7 osittain ja 3 ei lainkaan. Tarkastuslautakunta oli yhtä mieltä kaupunkiympäristön toimialan raportointivastuulla olleiden tavoitteiden toteutumisesta kaikkien muiden paitsi tavoitteen 3.4 osalta. Tähän otetaan alla kantaa erikseen.

Vuoden 2022 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta huomautti muutaman kaupunkiympäristön toimialan vastuulla olevan tavoitteen mittaroinnin selkeydestä. Antamassaan selvityksessä kaupunkiympäristön toimiala yhtyi tarkastuslautakunnan näkemykseen ja totesi pyrkivänsä jatkossa kehittämään mittareitaan yhä kuvaavammiksi. Nyt käsillä olevassa vuoden 2023 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta ei ole kiinnittänyt huomiota yhdenkään kaupunkiympäristön toimialan tavoitteen mittarin selkeyteen, vaikka se edelleen on löytänyt

epätasällisyyksiä tai puutteita muista mittareista. Näin ollen kaupunkiympäristön toimialan voidaan katsoa onnistuneen pyrkimyksessään.

Konsernipalvelut:

Yhtiöiden vuositavoitteita päivitetään vuonna 2025 vastaamaan syksyllä 2024 päivitettäviä yhteisökohtaisia omistajapoliittisia linjauksia. Sen lisäksi tavoitteiden asettamisessa otetaan huomioon merkittävien yhtiöiden vastuullisuusohjelmat, ja niiden perusteella johdetaan merkittäville yhtiöille keskeisimmät vastuullisuustavoitteet. Tavoitteiden toteutumista seurataan osana tytäryhtiöiden osavuosi- ja vuosiraportointia kolmannesvuosittain. Raportoinnissa pyydetään tytäryhtiöitä raportoimaan korjaavista toimenpiteistä, mikäli tavoitteiden toteutuminen on epävarmaa.

Talous ja strategia:

Tavoitteiden raportoinnin selkeyttä ja täsmällisyyttä kehitetään myös jatkossa. Jo tavoitteita ja mittareita valmisteltaessa on syytä myös jatkossa varmistaa, että tavoite, mittari ja siten myös raportointi kohtaavat eli mittari mittaa oikeaa asiaa tavoitteen seurannan kannalta ja raportointi vastaa mittaria.

Tarkastuslautakunta:

2. Vantaan kaupungin ja kaupunkikonsernin taloudelliset tulokset olivat ylijäämäisiä vuonna 2023. Hyvää taloudellista tulosta pohjustivat verokertymä kasvattaneet kertaluontoiset erät. Kaupungin talous on viime vuosina kehittynyt suotuisasti. Tulevaisuudessa kuntatalouteen liittyy lukuisia epävarmuustekijöitä, jotka voivat heikentää talouden tasapainoa.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 2 sekä johtopäätöksiin s. 26, 30, 33 ja 36

Talous ja strategia:

Vantaan vuoden 2023 tilinpäätös toteutui lähes alkuperäisen talousarvion mukaisena vuosikatteen ollessa 162,0 milj. euroa ja tilikauden tuloksen päättyessä 50,1 milj. euroa ylijäämäiseksi. Toimintatuotot alittivat alkuperäisen talousarvion 10,9 milj. eurolla ja ylittivät muutetun talousarvion 20,8 milj. eurolla. Ylitys johtuu pääosin maankäyttö- ja kehittämiskorvauksista, ELY:n maksamista korvauksista pakolaislapsista, valtion muista avustuksista sekä rakennusten vuokratuotoista. Toimintakulut ylittivät alkuperäisen talousarvion 18,5 milj. eurolla ja alittivat muutetun talousarvion 13,3 milj. eurolla. Muutetussa talousarviossa huomioitiin mm. varhaiskasvatuksen henkilöstön vuokrauskulujen kasvu sekä palvelusetelikustannukset, kunnossapidon ja kiinteistönhoidon kustannukset sekä työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu. Erityisesti henkilöstömenot alittivat alkuperäisen talousarvio, mutta toisaalta palveluiden ostoihin kirjautuva työvoiman vuokrauksen kustannukset ylittivät alkuperäisen talousarvion.

Vuoden 2023 verotulot ylittivät alkuperäisen talousarvion noin 28,7 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 2,7 milj. eurolla. Valtionosuudet alittivat alkuperäisen talousarvion 1,3 milj. eurolla ja ylittivät muutetun talousarvion noin 2,0 milj. eurolla. Kunnallisveron toteuma ylitti alkuperäisen talousarvion 18,2 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 1,2 milj. eurolla. Yhteisöverotulon kertymä ylitti alkuperäisen talousarvion 7,3 milj. eurolla ja muutetun talousarvion 2,3 milj. eurolla. Vuoden 2023 alusta voimaan astuneen hyvinvointialueuudistuksen vuoksi kunnallisveroprosenttia laskettiin 12,64 prosenttiyksiköllä ja yhteisöverotuottoja noin kolmanneksella. Tämän vuoksi kunnallisverotilitykset laskivat koko maassa 52,5 prosenttia ja yhteisöverot 33,4 prosenttia vuoteen 2022 verrattuna. Kaupungin vuoden 2023 kunnallisverotuloja samoin kuin yhteisöverotuloja korottivat hyvinvointialueuudistukseen liittyvät ns. verohännät. Tämä tarkoittaa sitä, että osa kunnallisveroista tilitettiin kaupungille vielä vanhan kunnallisveroprosentin mukaisesta ja osa yhteisöveroista vanhalla jako-osuudella. Kiinteistöveroihin hyvinvointialueuudistus ei vaikuttanut ja

ne ylittivät alkuperäisen talousarvion 3,1 milj. eurolla ja alittivat muutetun talousarvion 0,9 milj. eurolla. Rahoitustuottoja ja -kuluja toteutui vuonna 2023 yhteensä 17,7 milj. euroa, talousarviossa yhteenlasketuiksi rahoitustuotoiksi ja -kuluiksi oli arvioitu 12,0 milj. euroa. Poistoja ja arvonalentumisia toteutui vuonna 2023 yhteensä 111,8 milj. euroa, joka oli 1,0 milj. euroa talousarviossa arvioitua enemmän.

Talousarvion investointien tuloarviota pienennettiin 1,5 milj. eurolla ja menoarviota kasvatettiin 31,9 milj. eurolla vuoden 2023 aikana. Menokorotukset tehtiin kiinteän omaisuuden (+16 milj. euroa), julkisen käyttöomaisuuden (+15,2 milj. euroa) sekä rakentamisen (+2,7 milj. euroa) hankeryhmiin. Vuoden 2023 toteutuneet bruttoinvestointimenot olivat yhteensä 166,8 milj. euroa jääden 28,8 milj. euroa alle talousarvion. Suurin alitus oli rakentamisinvestoinneissa, jotka alittivat muutetun talousarvion 22,8 milj. eurolla erityisesti toteutusajankohtien siirtymisen sekä toteutuneiden hankkeiden ennakoitua pienempien kustannusten vuoksi. Talousarviossa 2023 arvioitiin 1,7 milj. euron nettolainanlyhennykseen. Kaupungin pitkäaikaista lainakantaa pystyttiin lyhentämään vuoden 2023 aikana noin 5,5 milj. eurolla.

Tarkastuslautakunta:

3. Kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden valvontajärjestelmä muodostuu ulkoisesta ja sisäisestä valvonnasta. Ulkoinen valvonta on riippumaton kunnan organisaatiosta ja toimivasta johdosta. Sisäinen valvonta on johdon ja hallinnon työväline sekä osa johtamisjärjestelmää. Sisäisen tarkastuksen suorittamien tarkastusten osalta sisäisen valvonnan arvioidaan kokonaisuutena olevan kaupungissa keskimäärin hyvällä tasolla. Annettujen suositusten toteuttamisessa on paikoin parantamisen varaa.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 3 sekä johtopäätöksiin s. 41–42 ja suosituksiin s. 42

Sisäinen tarkastus:

Sisäinen tarkastus toteaa, että sisäisen tarkastuksen organisaatio muodostuu viidestä vakanssista, jotka kaikki on täytetty. Organisaatioon kuuluu tarkastusjohtajan lisäksi neljä sisäistä tarkastajaa. Tarkastuslautakunta on suositellut, että riittävät sisäisen tarkastuksen resurssit tulee turvata. Nykyisillä viiden henkilön ammattitaitoisilla resursseilla voidaan tällä hetkellä toteuttaa riittävässä laajuudessa sisäistä tarkastusta koko kaupunkikonsernissa ja huolehtia sisäisen tarkastuksen vastuulla olevien väärinkäytösepäilyjen ilmoituskanavaan tulleiden ilmoitusten paikkansapitävyden selvittämisestä.

Kuntademokratia:

Kuntademokratian palvelualue toteaa, että riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan periaatteet on juuri päivitetty ja hyväksytty kaupunginvaltuustossa. Riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan prosessien kehittämistä jatketaan sekä koulutetaan toimialoja ja palvelualueita riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan merkityksestä ja toteutuksesta. Kaupunginvaltuuston edellyttämänä kaupungille tullaan laatimaan ohjelma korruption ehkäisyyn.

Tarkastuslautakunta:

4. Kaupungin viestinnällä on tärkeä rooli tiedon jakamisessa, kaupunkistrategian arvojen ja tavoitteiden välittäjänä sekä kaupungin maineen ja vetovoimaisuuden edistäjänä. Viestinnän saavutettavuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen kiinnitetään kaupungissa koko ajan huomiota. Valmistelussa olevalla maineohjelmalla ohjataan viestinnän suunnittelua ja toteutusta kaupungissa sekä kehitetään pitkäjänteisesti Vantaan mainetta ja vetovoimaa.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 4 sekä johtopäätöksiin s. 48–49 ja suosituksiin s. 49

Viestintä:

Kaupungin viestinnän saavutettavuuden parantaminen on viestinnän jatkuva ja tärkeä kehityskohde. Vantaan tärkeimmän viestintäkanavan eli kaupungin verkkosivujen saavutettavuutta on parannettu jatkuvasti ja verkkosivujen saavutettavuus onkin erittäin hyvällä tasolla (92/100 WCAG 2.1 AA -tason vaatimuksilla). Verkkosivujen saavutettavuuden parantamiseksi on tänä vuonna mm selkeytetty sivuston navigaatiota ja kiinnitetty erityisesti huomiota sivustolla käytettävään selkeään yleiskieleen. Lisäksi verkkosivustolle on rakennettu selkokieline sivusto vantaa.fi/selkosuomi, jossa kerrotaan mm. kaupungin palveluista ja päätöksenteosta selkokielellä. Lisäksi sivustolla on otettu käyttöön konekääntäjä, joka kääntää verkkosivujen tekstit yli sadalle kielelle.

Vantaa voitti toukokuussa 2024 kuntaviestinnän SM-kultaa kaupungin selkokieline viestinnän kehittämisestä. Vantaa nosti selkokieline yhdeksi viralliseksi viestintäkielekseen vuonna 2023. Selkokieline verkkosivuston lisäksi Vantaa tekee tiivistä yhteistyötä Vantaan Sanomien julkaiseman Selkovantaalaisen kanssa. Selkovantaalainen on ensimmäinen selkokieline paikallislehti Suomessa. Lisäksi viestintä järjestää kaupungin henkilöstölle vuosittain selkokieline koulutuksia. Niihin on osallistunut yli 120 työntekijää. Kaupungin selkokielistä viestintää laajennetaan ja kehitetään edelleen.

Kaupungin häiriö- ja kriisiviestintäohje päivitetään vuoden 2024 aikana. Ohjeen päivityksessä otetaan erityisesti huomioon Vantaan monimuotoinen ja monikieline väestö ja sen saavuttaminen myös kriisitilanteissa.

Viestinnän ja markkinoinnin pitkäaikainen ja kokonaisvaltainen maineohjelma tähtää Vantaan vetovoiman ja pitovoiman parantamiseen viestinnän ja markkinoinnin keinoin. Maineohjelma laadittiin vuonna 2023 ja sen toteutus käynnistettiin tänä vuonna. Maineohjelman kärkiteemat – turvallisuus, viihtyisyys, yhteisöllisyys ja elinvoima – ohjaavat kaupungin viestinnän ja kaupunkimarkkinoinnin toiminnansuunnittelua. Kaupunkitasoinen viestinnän johtoryhmä ohjaa maineohjelman johtamista ja kehittämistä. Maineohjelman käytännön toteutusta varten perustettiin lisäksi kaupunkilaajuinen sisältöstudio, joka ohjaa kaupungin viestinnän yhteistä tekemistä ja seuraa viestinnän vaikuttavuutta. Maineohjelman toteutus jatkuu ja sen ohjaavuutta kehitetään edelleen osana viestinnän ja markkinoinnin yhteistä toiminnansuunnittelua.

Tärkeä keino nostaa esille Vantaan vahvuuksia on Vantaan strategisten kärkihankkeiden onnistunut viestintä ja markkinointi. Kärkihankkeet - Vantaan ratikka, osaamiskampus, Kuusijärvi ja Myrmyäen kaupunkikulttuuritalo - ovat kiinnostavia vantaalaisia vahvuuksia, joiden viestintä ja markkinointi parantavat myös kaupungin vetovoimaa ja pitovoimaa. Kaikille kärkihankkeille on perustettu kaupunkitasoiset viestintäryhmät, joiden tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa hankkeiden yhteistä viestintää ja markkinointia.

Tarkastuslautakunta:

5. Valtuusto päättää omistajaohjauksen periaatteista. Omistajaohjauksella kaupunki pyrkii ohjaamaan yhtiöitä siten, että niiden toiminnassa otetaan huomioon kaupunkikonsernin kokonaisuus. Hyvinvointialueuudistus on vaikuttanut merkittävästi konserniomistusten kokonaisuuteen. Omistusten kokonaisuutta arvioidaan jatkossa siten, että se on kaupungin jäljellejäänyttä palvelutuotantoa tukeva. Konserniomistusten kokonaissuunnitelmaan sisältyy konserniyhtiöiden myyntejä sekä muita yhtiöjärjestelyjä.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 5 sekä johtopäätöksiin s. 52 ja suosituksiin s. 53

Konsernipalvelut:

Konserniohjetta, omistajapoliittisten linjausten yleistä osaa ja cg-ohjetta on päivitetty henkilöstö- ja konsernipalveluiden organisaatiomuutoksen takia. Lisäksi ohjeistuksiin on tehty muita teknisiä päivityksiä.

Konserniomistusten kokonaissuunnitelma päivitetään vuoden 2025 aikana, kun omistajapoliittisten linjausten yleinen osa ja yhteisökohtaiset linjaukset on päivitetty vuoden 2024 loppuun mennessä. Konserniyhteisöille asetettavat vuositavoitteet johdetaan päivitetystä yhteisökohtaisista omistajapoliittisista linjauksista.

Hankintalain uudistukseen liittyvän sidosyksikkösääntelyn muutosten osalta kaupunki on huolehtinut edunvalvonnasta tekemällä yhteistyötä työryhmässä kuntia edustavan Kuntaliiton sekä muiden pks-kaupunkien kanssa. Kevään aikana kuntaliiton edustaja on koonnut PKS kaupunkien näkemyksiä ennen työryhmän kokoontumisia ja työryhmän kokousten jälkeen on sovittu yhdessä jatkotoimenpiteistä sekä tuotettu tausta-aineistoa Kuntaliiton edustajalle. Vantaan kaupungin konserniohjauksen päällikkö on pitänyt alustuspuheenvuoron TEM:in sidosyksikköhankintoja ja 10 % omistusosuusrajaa koskeneessa tilaisuudessa 17.4.2024. Tilaisuuden jälkeen Vantaan konserniohjaus on yhdessä kuutoskaupunkien edustajien kanssa jättänyt kirjalliset kommentit tilaisuudessa esitettyyn. Kommenteissa on tuotu esiin sidosyksikkösääntelymuutosten ongelmia suurten kaupunkien näkökulmasta. Edunvalvontatyö asiassa jatkuu syksyllä 2024.

Tarkastuslautakunta:

6. Toimitilainvestointeja ohjataan ja hallitaan palveluverkkosuunnittelulla. Palveluverkkosuunnittelussa ennakoidaan erilaisten palvelutarpeeseen vaikuttavien taustatekijöiden, maankäytöllisten ratkaisujen ja kaupungin omien linjausten vaikutukset tulevaisuuden palvelu- ja toimitilatarpeisiin. Palvelu- ja toimitilatarpeet tarkennetaan vuosittain, jolloin on mahdollisuus reagoida muutostarpeisiin.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 6 sekä johtopäätöksiin s. 56

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että toiminta on arviointikertomuksen mukaista. Jatkossakin tulee toimia niin, että investointisuunnittelua tehdään kytkettynä palveluverkkosuunnitteluun. Vuotuinen tarkastelu on tärkeää, jotta säilytetään mahdollisuus huomioida muutokset tila- ja palvelutarpeissa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa, että toimialalla palveluverkkosuunnittelua on tehty pohjautuen valtuuston hyväksymään palveluverkkosuunnitelmaan. Jotkin toimitilainvestoinnit ovat siirtyneet eteenpäin. Palveluverkon tarkastelua tehdään toimitilainvestointiesitysten yhteydessä vuosittain.

Kaupunkiympäristön toimiala:

Vantaalla toimitilainvestointeja ohjataan ja hallitaan palveluverkkosuunnittelulla, jolla pyritään ennakoimaan maankäytöllisten ratkaisujen, kaupungin linjausten ja taustatekijöiden muutosten vaikutukset tulevaisuuden palvelutarpeeseen. Taustatekijöiden muutoksia ovat esimerkiksi palveluntuottamisen tavan muutokset, väestönmuutos ja lakimuutokset.

Vaikka palveluverkkosuunnitelma laaditaan kymmeneksi vuodeksi, palveluverkon ja tilatarpeiden muutoksia tarkastellaan vuosittain. Erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja tutkitaan alueellisilla tai palvelukohtaisilla esiselvityksillä. Esiselvitykset antavat selvitysajankohdan tilannekuvan tarkasteltavasta toimitilaverkosta ja investointitarpeista, jolloin toimitilojen investointisuunnittelussa on mahdollista ottaa huomioon palvelutarpeiden ja tilatarpeiden muutokset.

Toimitilainvestointiesitykset perustuvat viralliseen väestöennusteeseen, palveluverkkosuunnitelmaan tai esiselvitykseen, ja investointiesitykset tehdään kaikista hankkeista toteuttajatahosta tai –tavasta riippumatta. Toimialat vastaavat investointiesitystensä perusteluista ja mahdollisuudesta tilojen monikäyttöisyyteen.

Talous ja strategia:

Palveluiden tilatarpeiden muutoksia hallitaan säännöllisellä palveluverkkosuunnittelulla ja ratkaisuvaihtoehtoja tutkitaan alueellisilla tai palvelukohtaisilla selvityksillä. Tavoitteena on palvelutarpeiden mukaisen taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaan sekä monikäyttöisen palveluverkon kehittäminen, mikä vastaa myös kaupungin väestömäärän kasvun aiheuttamaan palvelutarpeen lisääntymiseen.

Kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnitelma laaditaan valtuustokausittain.

Palveluverkkosuunnitelmassa pyritään luomaan kokonaiskuva muutoksista, jotka voivat vaikuttaa palveluverkon tarpeisiin ja määritellään palveluverkon linjaukset seuraavaksi kymmeneksi vuodeksi. Palveluverkkosuunnitelmassa esitetyt palvelutarpeet tarkennetaan vuosittain päivitetyn asuntorakentamis- ja väestöennusteen sekä muiden havaittujen palvelu- ja toiminnallisten muutostarpeiden perusteella.

Toimitilajohtaminen pyytää toimialoja päivittämään hyväksytyt toimitilainvestointiohjelman tiedot ja arvioimaan toimitilatarpeensa vuosittain. Toimialojen toimitilainvestointiesitykset kootaan yhteen ja arvioidaan esitykset suhteessa talouden raameihin. Luonnos toimialojen investointiesitykseksi tuodaan kaupunkitasoisen palveluverkkosuunnittelun workshoppeihin toimialojen asiantuntijoiden käsiteltäväksi. Toimitilajohtaminen valmistelee muutostarve-esitykset hankejohtoryhmän käsiteltäväksi. Hankejohtoryhmässä hankkeita priorisoidaan, sovitetaan kaupunginhallituksen päättämään talousarviokehukseen ja päätetään hankkeiden rahoitustavasta. Kaupungin palveluverkko- ja investointisuunnittelua tehdään toimialojen yhteistyönä niin palveluverkkosuunnittelun workshoppeissa kuin hankejohtoryhmässä.

Tarkastuslautakunta:

7. Variassa tehdään paljon työtä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi ja Varian saamat opiskelija- ja työelämäpalautteet ovat hyvällä tasolla. Aktiiviset toimenpiteet ovat vähentäneet opintojen keskeyttämistä. Hallitusohjelma sisältää useita ammatillista koulutusta koskevia kirjauksia, joiden jatkovalmistelussa Varia pyrkii olemaan aktiivisesti mukana.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 7 sekä johtopäätöksiin s. 62–63 ja suosituksiin s. 63–64

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että Varia on ollut ja tulee jatkossakin olemaan aktiivinen edunvalvontaan liittyvissä kysymyksissä. Toisen asteen koulutuksen palvelualueen johtaja sekä Varian rehtori osallistuvat aktiivisesti pääkaupunkiseudun ammatillisen koulutuksen yhteistyöryhmän toimintaan. Työtä opiskelijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi jatketaan ja samalla huolehditaan siitä, että Varian toiminta kehittyy entisestään. Toimintamalleista hyvinvointialueen kanssa sovitaan osana kasvatuksen ja oppimisen toimialan sekä hyvinvointialueen laajempaa yhteistyön kokonaisuutta.

Tarkastuslautakunta:

8. Varhaiskasvatus on joutunut turvautumaan aiempaa enemmän vuokratyövoiman käyttöön. Kasvaneen sijaistarpeen taustalla vaikuttavat muun muassa rekrytointivaikeudet, merkittävästi lisääntyneet sairauspoissaolot, lasten lisääntyneet tuen tarpeet sekä alle kolmivuotiaiden lasten suuri osuus varhaiskasvatuksessa. Vuokratyövoimaan käytettyjen kustannusten ennakoitua suurempi määrä aiheutti vuodelle 2023 merkittävän lisämäärärahatarpeen. Varhaiskasvatuksessa analysoidaan sijaistarpeen taustasyitä ja pyritään tehokkaiisiin korjaaviin toimenpiteisiin.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 8 sekä johtopäätöksiin s. 69–70 ja suosituksiin s. 70

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Varhaiskasvatus on raportoinut lautakunnan edellyttämällä tavalla jokaisessa lautakunnan kokouksessa henkilöstökuluista ja vuokratyövoiman käytöstä. Varhaiskasvatuksessa on laadittu ohje henkilöstöresurssin suunnitteluun ja kohdentamiseen päiväkodin johtajien työn tueksi. Tämä sisältää ohjeistukset työvuorosuunnitteluun, toiminnan ylläpitävissä poissaolotilanteissa sekä vuosilomiin ja päivystysaikoihin liittyvät ohjeistukset. Lisäksi siinä on ohjeistus myös sijaisten tilaamiseen. Varhaiskasvatuksessa luovuttiin lomarahahan vaihtamisesta vapaaksi, koska myös tämä on aiheuttanut sijaistarpeita. Henkilöjärjestöt ovat saaneet kommentoida ohjetta ja siitä on keskusteltu toimialan johtoryhmässä ja yhteistoimintaryhmässä.

Tarkastuslautakunta:

9. Kulttuuripalvelut tuottaa ja järjestää monipuolista ja eri kohderyhmille suunnattua kulttuuritoimintaa. Kaupungin omaa toimintaa täydentävät alueen muut kulttuuritoimijat, joiden kanssa kaupunki tekee yhteistyötä. Kulttuuripalvelut tuo kaupunkiin eloa, osallistaa asukkaita ja tarjoaa harrastusmahdollisuuksia. Tällä kaikella on oma merkityksensä syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 9 sekä johtopäätöksiin s. 76 ja suosituksiin s. 76

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa, että kulttuuri- ja kirjastopalvelut jatkavat monipuolisten eri väestöryhmät tavoittavien palveluiden kehittämistä ja tarjoamista.

Tarkastuslautakunta:

10. Yleis- ja asemakaavoitus vastaavat kaupunkirakenteen tasapainoisesta ja resurssiviisaasta kehittämisestä tiiviissä yhteistyössä eri sidosryhmien kanssa. Kaupunkisuunnittelussa tavoitellaan tasapainoista kokonaisuutta lähipalvelujen, asuntojen ja työpaikkojen kaavoituksen välillä. Eriarvoistumiskehityksen ehkäisemiseksi on tärkeää kehittää tasaisesti eri suuralueita. Asukkailta tulleiden yhteydenottojen perusteella kaavoituksen viestintä ja tiedottaminen eivät panostuksista huolimatta ole riittävässä määrin tavoittaneet alueiden asukkaita. Selkeä ja avoin vuorovaikutus on tärkeää. Tarve viestintä- ja vuorovaikutusosaamiselle korostuu erityisesti lakisääteisen kuulemisen ylittävältä osin.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 10 sekä johtopäätöksiin s. 81–82 ja suosituksiin s. 82

Kaupunkiympäristön toimiala:

Eriytymiskehityksen ehkäisemiseksi kaupunkiympäristön toimialalle laaditaan eriytymiskehityksen tiekarttaa. Tavoitteena on yhden esimerkkialueen kautta löytää toimialan käytössä olevat keinot eriytymiskehityksen korjaamiseen. Työn avulla on tarkoitus määritellä niin tulevaan strategiaan toimialaa koskevia nostoja kuin paikallisia kehittämishankkeita. Työ toteutetaan ns. backcasting-menetelmällä, jossa kolmen Demos Helsingin ohjaaman työpajan kautta haetaan toivottua

tavoitetilaa ja polkua sen saavuttamiseksi. Työ on ohjelmoitu tälle vuodelle, ja sen on tarkoitus valmistua vuoden loppuun mennessä.

Osoitteessa Kielotie 28 sijaitsevan toimitilarakennuksen 2. kerroksen sisäilmaongelmiin on viime syksyn ja kevään kuluessa reagoitu kiinteistöä koskevin tutkimuksin ja korjauksin. Suurimmat tunnistetut puutteet liittyivät ilmanvaihtoon. Kevään aikana ilmanvaihtohormistoa on puhdistettu ja säädetty, ja sisäilmatilannetta on siten parannettu. Lisäksi ilmansuodattimien määrää kerroksessa lisättiin käytäville sijoitetuin laittein. Heti tutkimusten valmistuttua pystyttiin kuitenkin arvioimaan, etteivät tehdyt toimenpiteet riitä varmistamaan pahoista sisäilmaoireista kärsivien työntekijöiden terveellistä työntekeä rakennuksen 2. kerroksessa, ja asemakaavayksikkö sai käyttöönsä uusia tiloja Silkkitehtaan Konttorin 3. kerroksesta.

Tällä hetkellä asemakaavayksikön työntekijöitä sijoittuu sekä Kielotie 28:n 2. kerroksen tiloihin, kaupungintalon tiloihin että Silkin tiloihin. Viidestä asemakaavatiimistä yksi joutuu edelleen järjestämään tiimitapaamisensa joko hybridisti tai kaupungin tilojen ulkopuolella, sillä tiimissä on henkilö, joka ei pysty työskentelemään missään kokeilemassaan kaupungin omistamassa tilassa oireettomasti. Kevään aikana päätettiin myös koko toimialan yhteisiin väistötiloihin muuttamisesta. Lauri Korpisen katu 9:ään valmistuvat uudet tilat saadaan käyttöön ensi vuodenvaihteen tienoilla.

Kaupunkisuunnittelun ja kaavoituksen ajankohtaisista hankkeista vuorovaikutusta ja viestintää kehitetään jatkuvasti. Vuoden 2024 kuluessa on tarkoitus ottaa käyttöön suuraluekohtaiset ajankohtaistilaisuudet kaikilla suuralueilla. Tilaisuudet järjestetään hybridiperiaatteella, jotta mahdollisimman moni voisi osallistua haluamallaan tavalla. Viestinnässä pyritään aina käyttämään monipuolisesti eri kanavia. Käynnistyvistä kaavatöistä tiedotetaan kaavahankkeiden omilla verkkosivuilla, vuosittain kaavoituskatsauksessa, naapureille lähetettävin kirjein, lehti-ilmoituksin ja suuraluekohtaisissa uutiskirjeissä. Käynnissä olevat hankkeet löytyvät myös kartta.vantaa - palvelusta, josta on lisäksi linkki kunkin kaavan verkkosivuille.

Keväällä 2024 julkaistiin keskustojen kehittämissuunnitelmat kaikille avoimina tarinakarttoina. Yksittäisiin kaavahankkeisiin liittyvää vuorovaikutusta jatketaan myös kunkin hankkeen edellyttämässä määrin mm. kaavakävelyitä, vuorovaikutustilaisuuksia ja verkkokyselyitä järjestämällä. Lisäksi keskustelun jälkeen on päädytty säilyttämään kaavoittajien yhteystiedot ja suorat puhelinnumerot mm. kaavahankkeiden verkkosivuilla yhteydenpidon ja kaavoittajien saavuttamisen helpottamiseksi.

Vuorovaikutuksen oikea-aikaisuutta pyritään lisäämään panostamalla kaavahankkeiden käynnistymisvaiheen vuorovaikutusmahdollisuuksien hyvään kuvaamiseen osallistumis- ja arviointisuunnitelmissa. Nyt kehittäminen kohdistuu erityisesti pientaloalueille sijoittuvien hankkeiden vuorovaikutukseen, sillä käytännössä juuri nämä hankkeet tuottavat osapuolten välisiä ristiriitaisia tavoitteita, joista on hyvä päästä keskustelemaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa suunnittelua.

Tarkastuslautakunta:

11. Hyvinvointialueella on ollut vuoden 2023 alusta sosiaali- ja terveystalouden sekä pelastustoimen järjestämistä vastaava. Vuoden 2023 aikana kaupunki ja hyvinvointialue ovat neuvotelleet yhteistyöstä ja kartoittaneet yhteisiä prosesseja. Hyvinvointialueen käytännöt ja toimintatavat ovat vielä osittain muotoutumassa, joten yhdyspintojen ja niiden toimivuuden kartoitus jatkuvat edelleen. Esimerkiksi opiskeluhuollon uusissa toimintamalleissa on vielä kehittämistä.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 11 sekä johtopäätöksiin s. 85–86 ja suosituksiin s. 86

Kaupunkiympäristön toimiala:

Sitovan tavoitteen 5.3 mukaan on varmistettava, että toimialojen eri palvelukokonaisuuksilla on ajantasaiset yhdyspintas suunnitelmat tai -sopimukset hyvinvointialueen kanssa. Kaupunkiympäristön toimialan mittarina on ollut rakennusvalvonnan ja pelastuslaitoksen välisten yhdyspintas suunnitelmien laatiminen. Tässä onnistuttiin, joten kaupunkiympäristön toimiala saavutti asetetun tavoitteen.

Hyvinvointialueen kiinteistö- ja asemakaavoitustarpeille on muodostettu oma yhteistyörakenteensa yhteistyöryhmineen. Vantaan ja VAKEhyvän hankeyhteistyötä koordinoidaan tällä hetkellä kaupungin (kaupunkiympäristön toimiala) toimesta. Hankeyhteistyössä tehdään kokonaiskoordinoitua ja vedetään yhteen kaikkien hankkeiden kokonaiskuva. VAKE:n kaava-, tontti- ja toimitilahankeet toimivat kukin itsenäisesti. Yksityisiä sote-hankkeita koordinoidaan erillisen ohjeistuksen mukaan (VAKE:lta pyydetään hankkeista kannanotto palveluverkon tarpeiden näkökulmasta). Tämä yksityisiä hankkeita koskeva malli on vasta testikäytössä.

Työryhmät ovat seuraavat:

Vantaan kaupungin ja VAKEHYVAN kiinteistöjen ja maankäytön hankeyhteistyön työryhmät

1. VAKEHYVAN ja Vantaan kaupungin hankeyhteistyöryhmä

- Palveluverkkosuunnittelun ja hankkeiden yhteensovittaminen
- VAKEHYVA: eri palveluiden tilatarpeet tulevaisuudessa
- Väestökehitys ja asuntorakentaminen Vantaalla
- Suuremmat tilamuutoshankkeet
- Toimeksiannot valmisteluryhmille
- Kokoukset vähintään kaksi kertaa vuodessa

Jäsenet:

- Vantaa: kiinteistöjohtaja (pj), kiinteistökehityspäällikkö (vpj), toimitilapäällikkö, asemakaavapäällikkö, vuokrauspäällikkö, asumisen erityisasiantuntija (siht.), erityisasiantuntija (kaupunkitasoinen palveluverkkosuunnittelu)
- VAKEHYVA: kuusi toimialajohtajaa (konsernipalvelut, vanhusten palvelut, terveydenhuolto, pelastuslaitos, aikuissosiaalityö ja vammaispalvelut sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelut), tilakeskuspäällikkö

Vantaa

VAKEHYVAN ja Vantaan kaupungin ylimmän johdon yhteistyöryhmä

Teemakohtaiset ryhmät

Organisoituvat poikkialueellisesti

Teemoina esimerkiksi:

- Asunnottomuuden vähentäminen ja poistaminen
- Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen ja ongelmien ennaltaehkäisy
- Ikäystävällinen asuminen
- Asumisneuvonta

2. Uudishankkeet-valmisteluryhmä

- Uusille hankkeille sijaintien valmistelu
- Kaavoitushankkeiden valmistelu
- Tontinluovutuksen ja tonttikilpailujen valmistelu
- Kokoukset vähintään kaksi kertaa vuodessa

Jäsenet:

- Vantaa: asemakaavapäällikkö (pj), asumisen erityisasiantuntija (siht.) ja tarvittaessa osallistuu aluearkkitehtejä tai muita asiantuntijoita
- VAKEHYVA: tilakeskuspäällikkö, hankekehitysasiantuntija

3. Toimitilat-valmisteluryhmä

- Kaupungin omistamien tilojen vuokrasopimuksiin liittyvät asiat
- Kaupungin omistamien tilojen remontti- ja muutostarpeet
- Kaupungin sote-kiinteistöjen myynti, aikataulu ja vaikutus VAKEHYVA:aan
- Kokoukset vähintään kaksi kertaa vuodessa

Jäsenet:

- Vantaa: toimitilapäällikkö (pj), vuokrauspäällikkö, alueisännöitsijä (siht.)
- VAKEHYVA: tilakeskuspäällikkö, kaksi alueisännöitsijää, tekninen päällikkö, vuokrauspäällikkö

Hankeyhteistyölle on olemassa vuosikellot vuosille 2024 ja 2025.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että työryhmä, jossa mukana edustajat Vantaa-Kerava-VAKE on kartoittanut yhdyspintas suunnitelmia, -sopimuksia ja yhteistyöryhmiä ja rakenteita. Työryhmä on esitellyt selvitystään maaliskuussa 2024 pidetyssä Vantaan kasvatuksen ja oppimisen ja VAKE:n LANUPE-johtoryhmien miniseminaarissa, jossa mm. hyväksyttiin rakenne yhteistyöryhmille. Vantaan ja VAKE:n yhteistyön tilannetta on käsitelty myös mm. Vantaan ja Keravan luottamushenkilöiden tapaamisessa 19.4. Yhteistyötä tehdään useissa rakenteissa ja toimintaa pyritään yhdessä suunnittelemaan, kehittämään ja toteuttamaan noudattaen jo laadittuja suunnitelmia ja sopimuksia.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa, että vuoden 2023 aikana on kehitetty toimivaa yhteistyötä hyvinvointialueen sekä Keravan kaupungin suuntaan sekä asiantuntija-, johto- että

päätäjätasolla. Yhteistyötä ja neuvotteluita on käyty lakisääteisissä hyte-neuvotteluissa sekä toimialojen omissa neuvotteluissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osalta on kartoitettu yhdyspintoja ja käyty neuvotteluja muun muassa ehkäisevän päihdetyön työnjaosta. Vantaan kaupunki on myös muista osin kartoittanut yhdyspintoja laaja-alaisesti ja työ jatkuu. Yhdyspintasopimuksia on laadittu tarpeen mukaan ja uusien sopimusten tarvetta kartoitetaan jatkuvasti.

Yhteistä ymmärrystä sote-uudistuksen jälkeisestä yhteistyöstä on muodostettu myös vuosittaisessa valtuutettujen yhteisessä seminaarissa. Järjestöillä on jatkossakin tärkeä rooli hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä. Palveluyhteistyötä parannetaan neuvottelemalla ajankohtaisista ilmiöistä ja tarvittavista teemoista tarpeen mukaan. Myös hankeyhteistyön ja verkostojen avulla kehitetään yhteistyötä ja palvelupolkuajattelua.

Kuntademokratia:

Kuntademokratian palvelualue toteaa, että yhteistyörakenteet hyvinvointialueen kanssa on vakiintuneet mm. valtuustojen, hallitusten ja ylimmän johdon säännöllisten tapaamisten, turvallisuussuunnittelun ohjausryhmän ja yhteisten valmiusharjoitusten muodossa.

Talous ja strategia:

Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen, Keravan kaupungin ja Vantaan kaupungin ylimmän johdon yhteistyösopimus on laadittu ja hyväksytty alkuvuodesta 2023. Sopimuksella on sovittu sekä viranhaltijajohdon että luottamushenkilöjohdon yhteistyöstä. Sopimuksessa määritellään yhteistyön foorumit ja se, miten usein näiden foorumien tulee vuosittain kokoontua. Hyvinvointialuejohtaja ja kaupunginjohtajat tapaavat vähintään kaksi kertaa vuodessa. Samoin hyvinvointialueen johtoryhmä ja kaupunkien johtoryhmät tapaavat kaksi kertaa vuodessa. Hyvinvointialueen hallitus sekä kaupunkien hallitukset tapaavat kerran vuodessa. Tätä tapaamista edeltää valmisteleva puheenjohtajien tapaaminen. Näiden lisäksi em. organisaatioiden valtuustoille järjestetään vuosittain yhteinen seminaari.

Sopimuksen mukaiset tapaamiset on järjestetty suunnitellusti. Järjestelyvastuussa oleva organisaatio vaihtelee vuosittain siten, että sopimuksen ensimmäisenä vuonna se oli hyvinvointialue, tänä vuonna Keravan kaupunki ja ensi vuonna Vantaan kaupunki. Yhteistyön yleisinä tavoitteina ovat yhteisen tilannekuvan saavuttaminen, yhteisistä tavoitteista sopiminen, tiedonkulun varmistaminen sekä saavutettavat ja saumattomat palveluketjut ja eri osapuolten kattava yhteistyö yhdyspintatehtävissä. Sopimuksen mukainen systemaattinen ylimmän johdon yhteistyö mahdollistaa tarkastuslautakunnan suosittelman yhdyspintayhteistyön sujumisen jatkuvan seurannan sekä mahdollisten ongelmakohtien läpikäynnin ja yhteisten ratkaisukeinojen hakemisen.

Keravan kaupunginhallituksen, Vantaan kaupunginhallituksen ja hyvinvointialueen hallituksen ja johtavien viranhaltijoiden tapaaminen järjestettiin 1.10.2024. Hyvinvointialue aikoo esittää kaupungeille sopimus pohjaisen neuvottelukunnan perustamista.

Työllisyys- ja kotoutuminen:

Työllisyyden ja kotoutumisen palvelualue on laatinut sopimukset hyvinvointialueen kanssa. Käytännön yhteistyötä toteutetaan lakisääteisten palveluiden osalta asiakasohjauksen osalta. Yhteisistä toimintamalleista on sovittu ja niitä seurataan esimiesten ja päälliköiden yhteisissä tapaamisissa. Haasteeksi muodostuvat yhteisten tavoitteiden puuttuminen ja seuranta yhteisten mittareiden avulla sekä riittämättömät palvelut työkykypalveluiden osalta.

Tarkastuslautakunta:

12. VTK Kiinteistöt Oy saavutti kaupungin asettamat tavoitteet vuonna 2023 ja yhtiön talouden kehitys jatkui myönteisenä. Vuonna 2023 päivitettyissä VTK-konsernin omistajapoliittisissa

linjauksissa huomioitiin entistä painokkaammin vastuullisuus kiinteistöjen omistajana. VTK-konsernin vastuullisuusohjelman tavoitteilla tuetaan myös kaupungin hiilineutraalisuustavoitteen toteuttamista. Vuoden 2024 alusta VTK Kiinteistöt Oy toimii kaupungin sidosyksikkönä.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 12 sekä johtopäätöksiin s. 97

Konsernipalvelut:

Yhtiön tavoitteiden asettamisessa huomioidaan yhtiön SDG-viitekehykseen pohjautuva vastuullisuusohjelma sekä vuonna 2023 päivitetty yhteisökohtaiset omistajapoliittiset linjaukset. Investointihankkeiden johtaminen on keskeisessä asemassa yhtiön liiketoiminnassa lähivuosien aikana, sillä yhtiöllä on mittava, satojen miljoonien eurojen investointiohjelma. Yhtiön on investointihankkeiden suunnittelussa ja toteutettaessa huolehdittava riittävästä riskienhallinnasta. Yhtiö raportoi kaupungille riskienhallintaan liittyen kaksi kertaa vuosittain. Yhtiön johdon ja hallituksen toimesta seurataan aktiivisesti hankkeiden etenemistä.

Tarkastuslautakunta:

13. Mercuria on ammatillisen koulutuksen oppilaitos, joka tarjoaa pääasiassa liiketoiminnan perus-, ammatti- ja erikoisammattikoulutusta. Toiminnan opiskelija- ja työelämälähtöisyys näkyvät oppilaitoksen saamissa korkeissa palautearvosanoissa. Opiskelijoiden hyvinvoinnin tukeminen on tärkeä toiminnan lähtökohta. Oppilaitoksessa on tarjolla laaja valikoima opiskelun ja hyvinvoinnin tukipalveluja.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 13 sekä johtopäätöksiin s. 93

Konsernipalvelut:

Syksyn 2024 aikana päivitettävissä yhteisökohtaisissa omistajapoliittisissa linjauksissa korostetaan opiskelijoiden syrjäytymisen ehkäisyä, opintojen loppuunsaattamista ja yleisesti yhtiön kehittämistoimia sosiaalisen vastuullisuuden näkökulmasta.

Valtionosuusrahoitukseen on tulossa muutoksia vuoden 2025 aikana, sillä valtiovarainministeriö on ilmoittanut ammatillista koulutusta koskevista valtionosuusleikkauksista. Tällä on vaikutusta yhtiön taloudelliseen tuloksellisuuteen, joka yhtiön on huomioitava tulevaa liiketoimintaa suunniteltaessa.

Tarkastuslautakunta:

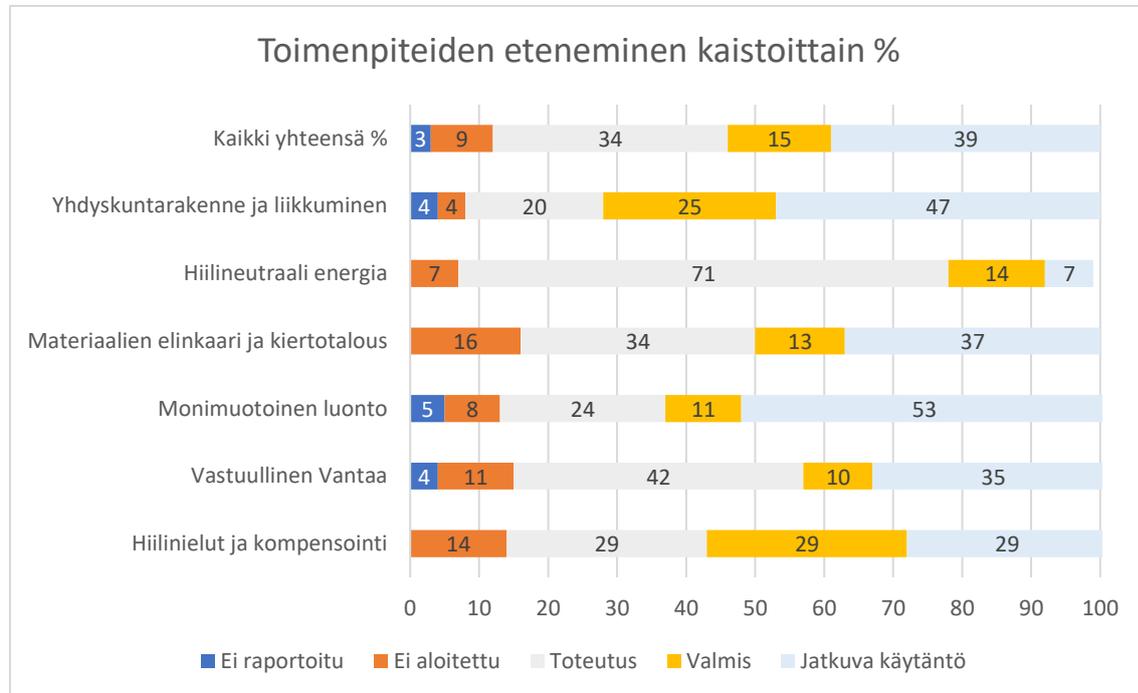
14. Resurssiviisauden tiekartan toimenpiteistä yli 80 prosenttia on aloitettu, valmistunut tai jatkuvana käytäntönä. Suhteellisesti eniten aloittamatta olevia toimenpiteitä (29 prosenttia) liittyy hiilinielut ja kompensointi -kaistaan. Materiaalien elinkaari ja kiertotalous -kaistan tilanne on samansuuntainen, toimenpiteistä 24 prosenttia on aloittamatta tai raportoimatta. Hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen osalta kokonaispäästöt eivät ole vähentyneet tavoiteltua tahtia.

Selvitykset tiivistelmäkohtaan 14 sekä johtopäätöksiin s. 101–102

Kaupunkiympäristön toimiala:

Vantaan resurssiviisauden tiekartan raportointi 2023–2024 tehtiin vuonna 2024 myöhemmin kuin aikaisemmin. Kasvihuonekaasupäästötiedot saatiin HSY:ltä vasta kesäkuussa, ja Ympäristövastuuraportin julkaisemista tämän myötä siirrettiin myöhemmäksi. Näin ollen raportti hyväksyttiin elokuun 2024 kaupunkiympäristölautakunnassa. Samalla myös toimenpiteiden joka kevästä raportointia siirrettiin myöhemmäksi. Raportin tulokset näkyvät jäljempänä olevassa kuvassa.

Tavoitteita toteutetaan lähes 250 toimenpiteellä. Suunnitelluista toimenpiteistä lähes 90 prosenttia on valmiita, toteutuksessa tai jatkuva käytäntönä. Suhteellisesti eniten aloittamatta olevia oli Materiaalien elinkaari ja kiertotalous -kaistalla (16 %). Tilanne on samansuuntainen Hiilinielut ja kompensointi -kaistalla (toimenpiteistä 14 prosenttia) sekä Vastuullinen Vantaa -kaistalla, jolla raporttoimatta tai aloittamatta on 15 prosenttia toimenpiteistä.

HSY:n päästölaskennan mukaan Vantaan kokonaispäästöt laskivat 11 prosenttia vuodesta 2022 vuoteen 2023. Samaan aikaan väkiluku on kasvanut, joten asukaskohtaiset päästöt ovat laskeneet hieman enemmän, 13 prosenttia. Eniten Vantaalla vähenivät sähkönkäytön päästöt, mutta myös kaukolämmön ja liikenteen päästöt laskivat. Vantaa on oikealla polulla kohti hiilineutraaliutta. Tavoitteen saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää toimia kaikilla sektoreilla, ja mukaan tekemiseen tarvitaan myös yritykset ja asukkaat.

Vantaa haluaa parantaa alueensa luonnon monimuotoisuutta ja olla tulevaisuudessa luontopositiivinen. Luontopositiivinen Vantaa 2030 -työ on käynnistynyt ympäristökeskuksen koordinoimana ja kokonaisuikentymättömyyden mallin kehittäminen yleiskaavoituksen kestävä kaupunki -tiimissä. Molempia töitä tukemaan saatiin vuonna 2023 kaksi uutta suunnittelijanvakanssia.

Luontopositiivisuus tarkoittaa, että kaupungin toiminnasta aiheutuu luonnolle kokonaisuutena enemmän hyvää kuin huonoa. Tavoite on kunnianhimoinen, sillä kaupungin kasvaessa ihmisten toiminta vaatii luonnolta yhä enemmän tilaa.

Kaupunkiympäristön toimialan toiminta on Ekokompassi-sertifikaatin mukaista. Toimenpiteiden tulokset raportoidaan vuosittain Ekokompassin sähköiseen järjestelmään 30.4. mennessä. Vantaan kaupunkiympäristön toimialalle myönnettiin marraskuussa 2022 Ekokompassi-sertifikaatti, ja sen jälkeen raportointia on tehty kaksi kertaa, vuosina 2023 ja 2024. Auditointi tehdään kolmen vuoden välein. Ulkopuolinen todentaja varmistaa, että toiminta täyttää ekokompassin 10 kriteeriä.

Kokonaisuikentymättömyyden malli

Osana luontoposiitiivinen Vantaa 2030 -tavoitetta on maankäytön suunnittelulle laadittava kokonaisheikentymättömyyden malli. Mallin tavoitteena on, että maankäytön suunnittelussa ja kaavoituksessa otetaan entistä kattavammin huomioon luontoarvot ja tavoitellaan kokonaisheikentymättömyyttä, jossa luonnon tila ja monimuotoisuus eivät heikkene. Kokonaisheikentymättömyyden malli nojautuu lieventämishierarkiaan, jossa pyritään ensisijaisesti välttämään tai lieventämään luontoarvojen heikkenemistä, ja viimeisenä keinona on heikentyneiden luontoarvojen ekologinen kompensatio.

Kokonaisheikentymättömyys maankäytössä on tavoitettavissa Vantaalla. Kokonaisheikentymättömyyden mallin myötä saadaan lieventämishierarkia ja ekologinen kompensatio tehokkaasti osaksi Vantaan kaupungin maankäytön suunnittelun prosesseja, ja näin kyetään tavoittelemaan luontokadon pysäyttämistä. Mallin avulla kyetään estämään korvaamattomien luontohaittojen syntyä, ottamaan käyttöön toimiva ja suunnitelmallinen lievennyshierarkia ja ekologinen kompensatio sekä välttämään kaavoitusprosesseja hidastavia ulkoisia ja sisäisiä tekijöitä.

Luontoposiitiivisuuden ja kokonaisheikentymättömyyden tavoittelussa olennaista on koko kaupungin kattavan luontotiedon kokoaminen, jotta ensinnäkin kyetään toteamaan tapahtuva muutos luonnon tilassa ja toiseksi tunnistamaan ne alueet, jotka ensisijassa tulee turvata. Luontotieto on ensisijaisen tärkeää ekologisessa kompensaatiossa, jotta voidaan tunnistaa alueet luonnolle syntyvien haittojen hyvittämiseen.

Sitovat tavoitteet

Tarkastuslautakunnan arvioita vuoden 2023 tavoitteiden toteutumisesta

Tavoitekohtaiset sitoviin tavoitteisiin annetut selvitykset.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 2.2 Työttömyys vähenee.

Tavoitteeseen liittyy kolme mittaria:

- Pitkäaikaistyöttömien määrä.
- Alle 30-vuotiaiden työttömien määrä.
- Vieraskielisten työttömien määrä.

Nykyiset mittarit mittaavat työttömien määrää eri ryhmissä. Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan mittareita olisi hyvä täydentää lisäämällä niihin mahdollisuuksien mukaan myös prosentuaaliset osuudet. Esimerkiksi vieraskielisten työttömien prosentuaalinen osuus kaikista Vantaalla asuvista vieraskielisistä. Tämä antaisi kokonaisvaltaisemman kuvan työttömyydestä.

Työllisyys- ja kotoutuminen:

Pitkäaikaistyöttömien määrä: Tämän tunnusluvun esittäminen prosenttiosuusin esimerkiksi työttömien määrästä on hyvin mahdollista, koska tiedämme samalta ajankohdalta myös työttömien henkilöiden määrän. Pitkäaikaistyöttömien määrän esittäminen prosenttiosuusina väestöstä, työvoimasta jne. ei anna oikeaa tietoa, koska väestötieto päivittyy takautuvasti. Alle 30-vuotiaiden määrän esittäminen prosenttiosuusina väestöstä, työvoimasta jne. ei anna oikeaa tietoa, koska väestötieto päivittyy takautuvasti. Eli käytännössä meillä ei ole käytettävissä kuukausittaista alle 30-vuotiaiden vantaalaisten kokonaismäärää. Vieraskielisten määrän esittäminen prosenttiosuusina väestöstä, työvoimasta jne. ei anna oikeaa tietoa, koska väestötieto päivittyy takautuvasti. Eli käytännössä meillä ei ole kuukausittaista vieraskielisten vantaalaisten kokonaismäärää. Tämä luku vääristyisi erityisesti, koska vantaalaiset ja vantalla olevat työttömät kasvavat erityisesti

vieraskielisistä, jolloin tämä näkyy työttömyysluvussa, mutta ei vieraskielisten kokonaismäärässä, joka on yleensä edellisen vuoden väestötietoa.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 3.4 Valmistuvien pientaloasuntojen määrä 550 asuntoa.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- *Vantaalle valmistuu 550 pientaloasuntoa (rivi-, pari-, erillis- ja omakotiasuntoja). Vuoden 2021 lähtötaso valmistuneissa pientaloasunnoissa oli 378 asuntoa. Omakoti-, pari-, erillis- ja rivitaloihin valmistui vuonna 2023 yhteensä 452 asuntoa. Tilinpäätöksen raportoinnin mukaan tavoite ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta katsoo, että vaikka vuoden 2023 tavoitetasoa ei saavutettukaan, oli kehitys kuitenkin positiivista lähtötasoon verrattuna. Koska pientaloasuntoja valmistui 82 prosenttia tavoitteena olevasta määrästä, tarkastuslautakunta katsoo, että tavoite toteutui osittain.*

Kaupunkiympäristön toimiala:

Omakoti-, pari-, erillis- ja rivitaloihin valmistui vuonna 2023 yhteensä 452 asuntoa. Tilinpäätöksen raportoinnin mukaan asetettu tavoite 550 pientaloasunnon valmistumisesta ei toteutunut lainkaan. Tarkastuslautakunta katsoi, että koska pientaloasuntoja valmistui 82 prosenttia tavoitteena olevasta määrästä, tavoite toteutui osittain. Kaupunkiympäristön toimiala yhtyy tarkastuslautakunnan arvioon tavoitteen osittaisesta toteutumisesta.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 3.5 Vantaan maine ja vetovoima paranee.

Tavoitteeseen liittyy kaksi mittaria:

- *Kuntien mainetutkimus.*
- *Kysely Vantaalle muuttaville ja vantaalaisille Vantaan vetovoimatekijöistä sekä pois muuttaville muuton syistä.*

Huomio liittyy jälkimmäisen mittarin tavoitetasoon ja sen raportointiin. Tavoitetasoksi oli asetettu, että kysely on tehty ja kyselyn johtopäätöksiä aletaan hyödyntää Vantaan maineen ja vetovoiman parantamiseksi. Toteuman osalta on raportoitu ainoastaan, että kysely on toteutettu, mutta sen johtopäätösten hyödyntämistä ei ole kuvattu. Raportoinnissa tulisi ottaa paremmin huomioon asetettu tavoitetaso ja sen toteutuminen kokonaisuudessaan.

Viestintä:

Muuttajakyselyn keskeisiä tuloksia ja kehityskohteita (asuinalueiden turvallisuus ja viihtyisyys) on käytetty kaupunkimarkkinoinnin ja viestinnän pohjana, mutta tämän kaksiosaisen mittarin toisen osan alueen raportointi on jäänyt epähuomiossa tekemättä.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 4.1 Kuntalaisten fyysinen aktiivisuus ja kaupungin toimenpiteet hyvinvoinnin edistämiseksi kehittyvät.

Tavoitteeseen liittyy kaksi mittaria:

- *Vantaan hyte-kerroin (hyvinvointi ja terveys) nousee vuoden 2022 tasosta.*
- *Työikäisten ja ikääntyneiden ryhmäliikunnan, virtuaalisen liikunnan ja vertaisryhmätoiminnan tarjonta kasvaa vuoden 2022 tasosta.*

Sitovaan tavoitteeseen liittyvät kaksi mittaria ovat yksiselitteisiä. Huomiona kuitenkin, ettei vuoden 2022 tasoa ole tavoiteasetannassa tuotu esille. Raportoinnin mukaan ensimmäisen mittarin mukainen hyte-kerroin ei ole noussut tavoitteen mukaisesti. Toisen mittarin osalta on raportoitu

toteutuneen toiminnan tarjontaa todeten, että tavoite on toteutunut täysin. Koska vuoden 2022 tasoa ei ole kummankaan mittarin osalta esitetty raportoinnissa, ei tavoitteen toteutumista voida arvioida.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen. Hyte-kertoimen laskennassa käytetään toimintaa kuvaavia prosessi-indikaattoreita sekä tuloksia kuvaavia tulosindikaattoreita. (Lähde: THL)

Vuoden 2022 hyte-kerroin oli 77 ja vuonna 2023 se oli 72. Kerroin on siis laskenut, vaikka tavoitteena oli sen nouseminen. Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo on pysynyt samana vuodesta 2020 lähtien ollen joka vuosi 85. Sen sijaan tulosindikaattoreiden keskiarvossa on tapahtunut laskua, vuoden 2022 keskiarvosta 69 vuoden 2023 keskiarvoon 60. Tulosindikaattoreissa laskua vuodesta 2022 vuoteen 2023 on ollut seuraavissa indikaattoreissa: kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä, toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat ja ylipaino (8.- ja 9-luokkalaiset).

Jatkossa lähtötaso kannattaa tuoda tavoitteen asetannassa esille, jotta toteutuminen voidaan arvioida selkeästi.

Hyte-kertoimen parempaan tulokseen voidaan jatkossa vaikuttaa kaikkien toimialojen yhteisellä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työllä ja siihen saatavilla riittävillä resursseilla, sekä varmistamalla, että valtuutetut tuntevat hyte-työn sisällön, merkityksen ja kokonaisvaltaisuuden. Tähän tarpeeseen vastaamme mm uudella hyte-videolla ja entistä paremmilla verkkosivuilla, jossa hyvinvointikatsaukset ja muut hyvinvointiin liittyvät suunnitelmat ja -raportit ovat selkeämmin luettavissa.

Tavoitteessa työikäisten ja ikääntyneiden ryhmäliikunnan, virtuaalisen liikunnan ja vertaisryhmätoiminnan tarjonnan kasvamisesta vuoden 2022 tasosta ei ollut esitetty lähtötason lukemia. Vuoden 2022 lähtötasona on seuraava palvelutarjonta:

- Työikäisten ryhmäliikunta: 161 ryhmää
- Ikääntyneiden ja erityisryhmien ryhmäliikunta: 508 ryhmää
- Virtuaalijumpat: 150 live-kertaa
- Vertaisryhmätoiminta: 129 ryhmää

Vuoden 2023 palvelutarjonnan määrä on:

- Työikäisten ryhmäliikunta: 156 ryhmää
- Ikääntyneiden ja erityisryhmien ryhmäliikunta: 514 ryhmää
- Virtuaalijumpat: 189 live-kertaa
- Vertaisryhmätoiminta: 130 ryhmää

Tavoitteen voidaan katsoa toteutuneen lukuun ottamatta työikäisten ryhmäliikuntaa, jossa vuoden 2023 ryhmien määrä oli viisi ryhmää vähemmän kuin vuonna 2022. Tämä aiheutui Martinlaakson uimahallin peruskorjauksesta, jolloin hallissa ei ollut mahdollista järjestää kevätkaudella vesiliikuntaryhmiä eikä ohjattuja kuntosaliryhmiä.

Määriteltyyn lähtötasoon verrattuna tavoitteen mukainen tarjonta on kasvanut, mutta kokonaisuuden laajuus huomioiden tarjonnan voidaan katsoa pysyneen lähes ennallaan.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 6.1 6–8-vuotiaiden luku- ja matemaattiset taidot paranevat.

Tavoitteeseen liittyy kaksi mittaria:

- *Lukuseula-testi.*
- *Kilpailutetaan matemaattisen osaamisen testi.*

Sitovaan tavoitteeseen liittyvät kaksi mittaria ovat yksiselitteisiä. Raportoinnin mukaan ensimmäisen mittarin mukaiset lukuseula-testin tulokset ovat laskeneet kaikissa seurantaryhmissä. Toisen mittarin on raportoitu toteutuvan täysin, vaikka arvioinnin mahdollistavaa lähtötasoa ei ole esitetty. Koska ensimmäisen mittarin mukainen tavoite ei ole toteutunut lainkaan ja toisen mittarin toteutumista ei voida arvioida, ei tavoite ole toteutunut lainkaan.

Lisäksi huomiona tuodaan esille, että raportointi ei vastaa täysin sitovana tavoitteena olevaa ikäluokkaa. Matemaattisen osaamisen osalta raportointi koskee osin myös 7. luokan oppilaita.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että perusopetuksen oppilaiden luku- ja kirjoitustaitoa sekä matemaattisia perustaitoja tulee arvioida säännöllisesti. Arviointi on tärkeää, jotta tuki lukemiseen ja matemaattisiin taitoihin osataan kohdentaa oikein ja oikea-aikaisesti. Kahdesta tavoitteesta toteamme seuraavaa: Tavoitteena oli kilpailuttaa matemaattisen osaamisen testi. Tämä tavoite toteutui ja palveluntuottajaksi valikoitui Funa- matemaattisten perustaitojen seula. Toinen tavoite oli, että Lukuseulan tulokset paranevat. Tämä tavoite ei toteutunut, vaan tulokset olivat laskevat.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala jakaa valtakunnallisen huolen oppimistulosten laskusta, joka on myös havaittavissa osittain Lukuseulan tulosten myötä. Samalla tulee myös huomioida, että käytössä olevat seulat ja arvioinnit ovat vain yksi osa oppilaiden oppimisen arviointia ja arviointi on jokaisen opettajan päivittäistä työtä. Tulee myös huomioida, että Lukuseulan normiarvot on tehty suomenkielisille oppilaille. Tämä näkyy tuloksissa Vantaalla, jonka oppilaista kolmasosa on vieraskielisiä. Funa-matemaattisten taitojen seula tehdään 3.lk alussa eli alkuopetuksen jälkeen, jotta alkuopetuksen aikana vahvistetut perustaidot nähdään selkeämmin.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 9.1 Lasten ja nuorten sosiaaliset taidot paranevat ja kiusaaminen vähenee.

Opiskelijoiden hyvinvointi paranee.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- *School Day ja kouluterveyskysely: Kiusaamista kokeneiden määrä.*

Huomio liittyy mittarin tuottaman tiedon ajantasaisuuteen. Koska kouluterveyskysely toteutetaan joka toinen vuosi, tulee toimenpiteiden vaikuttavuuden seurantaan viivettä. Toisaalta koko valtuustokautta tai pidempiäkin ajanjaksoja tarkastellen myös vanhempi tieto näyttää kehityksen suuntaa. Kehitys voi toisinaan myös olla nopeaa, jolloin mahdollisimman ajantasainen tieto auttaa aloittamaan korjaavia toimenpiteitä nopeammin. Mittaroinnin kehittämistä tai täydentämistä olisi hyvä pohtia, jotta tilanteen kehittymistä ja tehtyjen toimenpiteiden vaikuttavuutta voitaisiin seurata tiheimmin. Pohdinnan tueksi olisi hyvä kartoittaa nykyisten järjestelmien hyödyntämismahdollisuudet, jotta tietoa voitaisiin tuottaa kuormittamatta liikaa käytössä olevia henkilöstöresursseja. Mahdollisessa täydentävässä kyselyssä olisi hyvä kartoittaa myös

oppilailta/opiskelijoilta olevia ajatuksia ratkaisusta, joilla kiusaamiseen voitaisiin tehokkaasti puuttua.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala:

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala toteaa, että oppilaiden hyvinvoinnin seuraaminen on erittäin tärkeää niin koulutasolla kuin kaupunkitasolla niin lasten ja nuorten oppimisen edellytysten kuin hyvinvoinnin tukemisen näkökulmasta. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen joka toinen vuosi toteuttama Kouluterveyskysely on tärkeä ja vakiintunut mittari oppilaiden hyvinvoinnin seuraamiseen, sillä se mahdollistaa lasten ja nuorten hyvinvoinnin pitkäaikaisen seurannan sekä vertaamisen koko maahan ja muihin suuriin kaupunkeihin. Kouluterveyskysely mahdollistaa hyvinvointitiedon tarkastelun myös erilaisten taustamuuttujien mukaan (sukupuoli, syntyperä), mikä vahvistaa merkittävästi tiedon hyödyntämistä. Kouluterveyskysely tuottaa tärkeää tietoa myös koulutasolla oppilaiden hyvinvoinnin seuraamiseen. Esimerkiksi vuoden 2024 alussa perusopetuksessa käynnistettiin kohdennettua tukea kiusaamisen vastaisen työn kehittämiseen niille kouluille, joissa kouluterveyskyselyn mukaan esiintyy säännöllistä kiusaamista enemmän kuin kaupungissa keskimäärin.

Hyvinvoinnin säännölliseen seurantaan Vantaalla on kuluvastrategiakaudeksi otettu käyttöön School Day-palvelu. Tämä kysely toteutetaan 4. ja 7. vuosiluokkien oppilaille (vastaus vähintään kerran kuukaudessa läpi lukuvuoden), joissakin kouluissa palvelu on käytössä myös muilla luokkasteilla.

Lapsilta ja nuorilta kerättävän kokemustiedon lisäksi hyvinvoinnin seuraamiseen käytetään myös muita mittareita, kuten oppilaiden poissaoloja sekä opiskeluhuollon omavalvontatietoja. Kasvatuksen ja oppimisen toimiala esittää, että uuden strategiakauden alkaessa selvitetään mahdollisuudet koota hyvinvointitietoa laajemmin joko jollakin saatavissa olevalla valmiilla hyvinvointikyselytyökalulla tai itse laadittavalla mittaristolla. Tämä edellyttää riittävän henkilöstöresurssin varaamista, jotta tietoa voidaan tuottaa ja hyödyntää kaikkia tasoja palvelevalla tavalla (luokka, kouluyhteisö, kaupunki). Tämänhetkiset hyvinvoinnin seurantaan käytettävät mittarit tuottavat poikkileikkaustietoa tietyistä vuosiluokista, eikä samoja oppilaita ja heidän hyvinvointinsa kehittymistä ole mahdollista seurata pitkällä aikavälillä, mikä vaikeuttaa toteutettavien toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointia.

Kasvatuksen ja oppimisen toimiala jakaa tarkastuslautakunnan esiin nostaman huolen koulukiusaamisen lisääntymisestä. Kiusaamisen yleisyyteen vaikuttavat monet lasten ja nuorten kasvuympäristöön liittyvät ilmiöt sekä yhteiskunnalliset muutokset. Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan koulukiusaaminen on lisääntynyt viimeisen kahden vuoden aikana koko maassa, mutta Vantaalla hieman kansallista keskiarvoa enemmän. Elokuussa 2022 käyttöön otettua kiusaamisen vastaista toimenpideohjelmaa juurrutetaan edelleen käyttöön ja koko toimialalla on aloittanut kiusaamisen puuttumisen erityisasiantuntija keväällä 2023. Kiusaamisen vastaisen työn toimintatapoja kehitetään jatkuvasti. Kuluva lukuvuoden aikana keskitytään erityisesti kiusaamisen vastaisen toimintakulttuurin vahvistamiseen, koulukohtaisten kiusaamisen puuttumisen tiimien osaamisen vahvistamiseen sekä kiusaamisen selvittelyprosessin ja sen kirjaamisen toimintatapojen kehittämiseen.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 11.1 Alueiden eriytymiskehitys pienenee.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- *Sosioekonominen indeksi.*

Huomio liittyy raportoinnissa käytettävissä olevan tiedon ajantasaisuuteen. Raportoinnissa on tukeuduttu vuoden 2021 tietoihin, koska tuoreempia tilastoja ei ole saatavissa. Mittarointia olisi syytä

kehittää, jotta tilannearvioinnin perusteena voitaisiin käyttää ajantasaista tietoa. Vuoden 2023 toimintaa arvioitaessa tarkastuslautakunnan on vaikea ottaa kantaa vanhempaan tilastotietoon. Toisaalta koko valtuustokautta tai pidempiäkin ajanjaksoja tarkastellen myös vanhempi tieto näyttää kehityksen suuntaa. Kehitys voi toisinaan myös olla nopeaa, jolloin mahdollisimman ajantasainen tieto auttaa aloittamaan korjaavia toimenpiteitä nopeammin.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Ajantasaisempia mittareita segregatiokehityksen arvioimiseksi on jo olemassa, mutta ne kuvaavat ilmiötä tietyistä näkökulmista eli eivät ole niin kokonaisvaltaisia. Sosioekonomista indeksiä täydentävää tai sen korvaavaa mittaria ei ole päätetty.

Talous ja strategia:

Yhteiskunnallisissa ilmiöissä on tunnistettu ongelma, että ilmiöiden seuraamisessa ollaan Tilastokeskuksen aineistojen varassa, jotka päivittyvä usein 2–3 vuoden viiveellä. Sosioekonominen indeksi perustuu pienituloisuuden, kouluttautumattomuuden ja työttömyyden kasaantumiseen eri alueille. Eri alueiden väliset erot muuttuvat yleensä hitaasti ja nopeammat muutokset johtuvat yleensä suhdannevaihtelusta eli esim. työllisyyden positiivinen kehitys näkyy nopeammin heikoimmilla alueilla. Vantaalla on kuitenkin panostettu reaaliaikaisempien mittareiden kehittämiseen. Vantaa on mukana mm. PUHTI-hankkeessa, jossa hyödynnetään eri reaaliaikaisemmista lähteistä saatavaa dataa. Näin ollen voidaan paremmin tarkastella mm. maksuhäiriöiden alueellista kehitystä. C6-kaupunkien datahuoneessa taas saadaan tuoretta tietoa tulotasosta. Työtä tehdään sen eteen, että näistä vaihtoehtoista osataan valita ne mittarit, jotka kuvaavat segregatiota riittävän luotettavasti, mutta reaaliaikaisemmin.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 14.1 Kotouttamisohjelman vuoden 2023 toimenpiteet on toteutettu.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- *Toteutetaan vuodelle 2023 suunnitellut toimenpiteet.*

Huomio liittyy mittarin tavoitetasoon ja sen raportointiin. Tavoitetasoksi oli asetettu, että vuodelle 2023 asetetut toimenpiteet on toteutettu. Toteuman osalta on raportoitu, että kotouttamisohjelma on hyväksytty valtuustossa joulukuussa 2023 ja myös toimenpiteiden seuranta on aloitettu joulukuussa. Raportoinnin osalta jäi hieman epäselväksi, onko vuodelle 2023 suunnitellut toimenpiteet myös toteutettu.

Työllisyys- ja kotoutuminen:

Koska kotouttamisohjelma hyväksyttiin valtuustossa vasta joulukuussa 2023, tämä tarkoitti sitä, että tavoitteet asetettiin vasta tuolloin. Ohjelman hyväksynnän jälkeen on laadittu taulukko ohjelman totutuksen seurannasta ja ensimmäinen raportointi tulee tapahtumaan vuoden 2024 toisen osavuositarkastuksen yhteydessä.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 19.1 Tehostetaan kierrätystä kaupungin toimipisteissä.

Tavoitteeseen liittyy kaksi mittaria:

- *Kaupunkiympäristön toimialan toiminta on Ekokompassi-sertifikaatin mukaista.*
- *Käyttöönottoauditointien toteutus-% Kaupunkikulttuurin kirjasto- ja asukaspalveluiden sekä kulttuuripalveluiden palvelualueiden toimipisteissä.*

Huomio liittyy ensimmäisen mittarin tavoitetasoon toteutumisen raportointiin. Tavoitetason mukaan Ekokompassin mukainen toiminta tuli todentaa vuosiraportilla. Raportoinnin mukaan vuosiraportointi jätetään vasta huhtikuussa 2024. Epäselväksi jää, onko toiminnan Ekokompassin mukaisuus ollut

todennettavissa raportointiajankohtana. Ainakaan tästä ei ole raportoinnin yhteydessä mainittu. Raportoinnissa on syytä ottaa kantaa tavoitetason toteutumiseen kaikilta osin. Lisäksi toinen mittari viittaa vanhaan organisaatorakenteeseen. Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan organisaatiouudistus tapahtui vuoden 2023 alussa.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialalla tapahtui organisaatiomuutos vuoden 2023 alusta, minkä vuoksi sitovan tavoitteen 19.1 toimeenpano on aloitettu vuonna 2023 koko toimialalla. Toimialan ensimmäinen ympäristöohjelma valmistuu syksyllä 2024 ja se auditoidaan Ekokompassi-sertifikaatin saavuttamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimiala:

Kaupunkiympäristön toimialan toiminta on Ekokompassi-sertifikaatin mukaista. Toimenpiteiden tulokset raportoidaan vuosittain Ekokompassin sähköiseen järjestelmään 30.4. mennessä. Vantaan kaupunkiympäristön toimialalle myönnettiin marraskuussa 2022 Ekokompassi-sertifikaatti, ja sen jälkeen raportointia on tehty kaksi kertaa, vuosina 2023 ja 2024. Auditointi tehdään kolmen vuoden välein. Ulkopuolinen todentaja varmistaa, että toiminta täyttää ekokompassin 10 kriteeriä.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 23.1 Asukaslähtöinen osallistuva budjetointi vahvistaa osallistuvien asukkaiden osallisuuden kokemusta.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- *Osallisuuden kokemus selvitetään hyödyntäen osallisuusindikaattoria prosessin alussa, puolivälissä ja lopussa.*

Sitovaan tavoitteeseen liittyvä mittari on yksiselitteinen. Vuodelle 2023 asetetun tavoitetason mukaan osallistuvan budjetoinnin tuli olla vakiintunut toimintamuoto ja käytössä kaikilla suuralueilla. Lisäksi osallistuneiden osallisuuden kokemuksen tuli kasvaa prosessin aikana. Raportoinnin mukaan mittarin mukainen ensimmäinen kaupunkitasoinen osallistuvan budjetoinnin prosessin asukasvuorovaikutuksen vaihe tulee päättymään kesällä 2024, jonka jälkeen saadaan tietoa prosessin vaikutuksista. Koska osallisuuden kokemuksen kehityksestä ei vielä ole tietoa, ei tavoitteen toteutumista voida arvioida.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala:

Osallistuvan budjetoinnin asukasvuorovaikutusvaihe jakautuu vuosille 2023-2024. Tästä syystä vuonna 2023 tuloksia ei vielä ole ollut käytössä. Ideavaiheeseen marraskuussa 2023 osallistuneille asukkaille tehtiin sähköinen kysely osallisuusindikaattoria (THL) hyödyntäen. Vastaajamäärä oli 196 marraskuussa. Osallisuusindikaattorin arvo tällöin 75,7.

Seuraavan kerran samoille vastaajille toteutettiin kysely kesällä 2024 eli asukasvuorovaikutusvaiheen loppupuolella. Tällöin päästiin mittamaan, onko osallistuneiden osallisuuden kokemus noussut. Vastaajamäärä kesällä oli 142 ja osallisuusindikaattori 76,4 eli pientä nousua vastaajien osallisuuden kokemuksesta on löydettävissä.

Osallistuvan budjetoinnin kierros on vielä kesken, sillä hankkeiden toteutus on alkanut kesällä 2024 ja jatkuu vuoden 2025 loppuun. On syytä arvioida, mitataanko samojen vastaajien osalta osallisuusindikaattorikysely vielä kerran alkuvuodesta 2026, kun hankkeet on toteutettu ja nähdään miten toteutus vaikuttaa osallisuuden kokemukseen.

Tarkastuslautakunta:

Sitova tavoite 28.1 Jokainen esihenkilö johtaa valmentavasti.

Tavoitteeseen liittyy yksi mittari:

- *Kunta10 kapeikot on paikallistettu ja toimenpiteet luotu.*

Sitovaksi tavoitteeksi on asetettu, että jokainen esihenkilö johtaa valmentavasti.

Tarkastuslautakunnan näkemyksen mukaan asetettu tavoite on erittäin kunnianhimoinen. Mittari on asetettuun tavoitteeseen nähden hieman epätarkka. Raportoinnin perusteella valmentavan johtamisen taso näyttää valikoiduissa yksiköissä säilyneen hyvin samalla tasolla kuin Kunta10-kyselyssä. Tarkastuslautakunta nostaa myönteisenä asiana esille kaupungin mittavan panostuksen esihenkilökoulutukseen. Esihenkilövalmennuksia on tarjottu laajasti ja osallistumisaste on ollut korkea.

Henkilöstöpalvelut:

Kunta10-työhyvinvointitutkimus toteutettiin vuonna 2022, jonka pohjalta asetettiin vuoden 2023 Sitova tavoite. Haluttiin tarjota tukea ja uusinta-arviointi yksiköille, joiden johtamisosaaminen ei ollut vahvaa.

Kunta10-tutkimuksessa Valmentavaa johtamista tutkitaan kolmella mittarilla:

1. Lähiesihenkilö kannustaa työntekijöitä yhteistyöhön

Vastausvaihtoehdot ovat 1=täysin samaa mieltä, 2=melko samaa mieltä, 3=en samaa enkä eri mieltä, 4=melko eri mieltä, 5=täysin eri mieltä.

Tulokset esitettiin vaihtoehdon 1 ja 2 valinneiden prosenttiosuutena. Kunta10-tutkimuksen mukaan 76,6 % oli asiasta samaa tai melko samaa mieltä. Mitä suurempi prosenttiosuus, sitä useampi kokee, että esihenkilö kannustaa työntekijöitä yhteistyöhön.

2. Lähiesihenkilö vahvistaa työntekijöiden kyvykkyyttä

Vastausvaihtoehdot ovat 1=täysin samaa mieltä, 2=melko samaa mieltä, 3=en samaa enkä eri mieltä, 4=melko eri mieltä, 5=täysin eri mieltä.

Tulokset esitettiin vaihtoehdon 1 ja 2 valinneiden prosenttiosuutena. Kunta10-tutkimuksen mukaan 77,8 % oli asiasta samaa tai melko samaa mieltä. Mitä suurempi prosenttiosuus sitä useampi kokee, että esimies vahvistaa työntekijöidensä kyvykkyyttä.

3. Lähiesihenkilö kannustaa työntekijöitä itsenäiseen työskentelyyn

Tulokset esitettiin vaihtoehdon 1 ja 2 valinneiden prosenttiosuutena. Kunta10-tutkimuksen mukaan 73,6 % oli asiasta samaa tai melko samaa mieltä. Mitä suurempi prosenttiosuus, sitä useampi kokee, että esimies kannustaa itsenäiseen työskentelyyn.

Kaiken kaikkiaan Vantaalla toteutetaan valmentavaa johtamista hyvin.

Toimialoilla johtoryhmät kävivät alkuvuodesta 2023 tuoreet Kunta10-tulokset läpi ja tunnistivat eniten tukea tarvitsevat yksiköt. Niihin suunnattiin heti johtamisen tukea, ja käytettävissä oli saatavuusohjelman kautta kehittämisen rahoitusta, jota linjajohto sai hakea keskitetyistä kehittämispalveluista.

Kehittämisrahaa saatavuusohjelmasta hankkeisiin

Kehittämissankkeet olivat työnohjausta, coachingia, pienimuotoisia kehittämisprosesseja tai valmennusta. Työyhteisöjen ja lähijohtamisen hankkeita toteutui vuonna 2023 yhteensä 22 kappaletta.

Seurantakysely valittuihin yksiköihin

Vuoden 2023 marraskuussa toteutettiin seurantakysely linjajohdon nimeämille tai tukea saaville yksiköille, jotta tilannetta voitiin seurata heti kehittämistoimenpiteiden jälkeen. Kysely toteutettiin Kevan tarjoamalla verkkotyökalulla. Kyselyyn vastasi yhteensä 1108 työntekijää. Kyselyn vastausprosentti oli noin 50,5 %. Kyselyn avulla saatiin arvokasta seurantatietoa yksiköiden tai tiimien työn sujumisesta, voimavaroista, palautumisesta ja esihenkilötyöstä. Tavoitteena on

varmistaa pito- ja vetovoimaiset ja kyvykkäät työyhteisöt sekä pito- ja vetovoimaa tukeva lähijohtaminen. Kysely ei ollut aivan Kunta10-kyselyä vastaava, mutta molemmissa kyselyissä on valmentavan johtamisen mittareita ja kysymyksiä. Koska kysely toteutettiin Kevan valmiilla pohjalla, sitä ei ollut mahdollista muokata kuin jonkin verran.

Vaikka Kunta10 ja tämä välikysely eivät ole suoraan verrannollisia, nostettiin molemmista kyselyistä juuri valmentavan johtamisen kysymykset ja verrattiin tuloksia toisiinsa. Vertailu Kunta10-tulosten ja välikyselyn tulosten osalta tehtiin yksikkötasolla, välikyselyyn valittiin yksiköihin. Uusintakyselyyn ei otettu lainkaan yksiköitä, joissa valmentava johtamisen oli v 2022 Kunta10-kyselyn pohjalta hyvällä tasolla. Vaikka kyselyt eivät ole aivan samanlaisia, teemat ja kysymykset ovat vertailukelpoisia ja skaalat pystyttiin mukauttamaan kysymystasolla. Kyselyn tuloksista voitiin päätellä, miten eri yksiköissä voidaan tämän kyselyn valossa nyt.

”Raportoinnin perusteella valmentavan johtamisen taso näyttää valikoiduissa yksiköissä säilyneen hyvin samalla tasolla kuin Kunta10-kyselyssä.”

Tulosten jälkeen yksiköt/palvelualueet hakivat saatavuusohjelman kehittämisrahaa myös jatkokehittämiseen. Kehittämishankkeita käynnistyi paitsi vuonna 2023 myös vuonna 2024. Rahoitusta on käytetty erityisesti lähijohtamisen ja valmentavan johtamisen, sekä työyhteisön toiminnan sekä työkyvyn kehittämiseen.

Vuoden 2024 Kunta10-kysely antaa uuden tilannetiedon taas kaikissa yksiköissä ja tiimeissä.